

Informační toky v oblasti obranného výzkumu, vývoje a technologií mezi NATO a ČR

V souvislosti s přijetím a začleněním České republiky do struktur Severoatlantické aliance je v ČR v současné době dopracováván jeden z nejvýznamnějších informačních toků aktivně zasahujících do oblasti obranného výzkumu, vývoje a rozvoje obranných technologií.

V návaznosti na vybudování stálého českého národního zastoupení v Organizaci NATO pro obranný výzkum a technologie (*RTO - Research and Technology Organization*), a to již v období existence Partnerství pro mír, jde nyní o aktivní pokračování stávajících činností jednak ve smyslu:

- * udržování distribučně informačního toku reprezentovaného odbornými publikacemi RTO k využití u subjektů obranného výzkumu, vývoje a průmyslového využití v ČR, a jednak ve smyslu
- * cílevědomého výběru a zapojování českých expertů vědy, výzkumu a vývoje do činností odborných výborů, pracovních a projektových skupin organizačně začleněných v Organizaci NATO pro obranný výzkum a technologie.

Jaké je postavení RTO?

RTO je organizací NATO, řízenou Severoatlantickou radou prostřednictvím Vojenského výboru (MC) a Konference národních ředitelů pro vyzbrojování – CNAD (viz schéma 1).

Jejími posláními je provádět a podporovat kooperativní výzkum a informační výměnu zaměřující se na rozvoj a efektivní využití národních kapacit obranných výzkumů a technologií členských zemí Aliance pro její vojenské potřeby. A to s udržováním vedoucího postavení tohoto obranného výzkumu a technologií před jinými světovými obrannými a průmyslovými výzkumy.

Prakticky je toto poslání naplňováno soustředěním výzkumných lidských a výrobních kapacit v oblasti obranného *know-how* v rámci Aliance tak, aby byla trvale zajišťována její obranyschopnost.

RTO působí jako integrující orgán výše uvedených činností, poskytuje vědeckou a technickou pomoc členským státům v NATO s cílem zvýšit jejich vědecký a technický potenciál, sponzoruje společné studie a výzkumné projekty zaměřené na rozvoj vojenských technologií a zlepšení porozumění ve vědeckém a výzkumném prostředí.

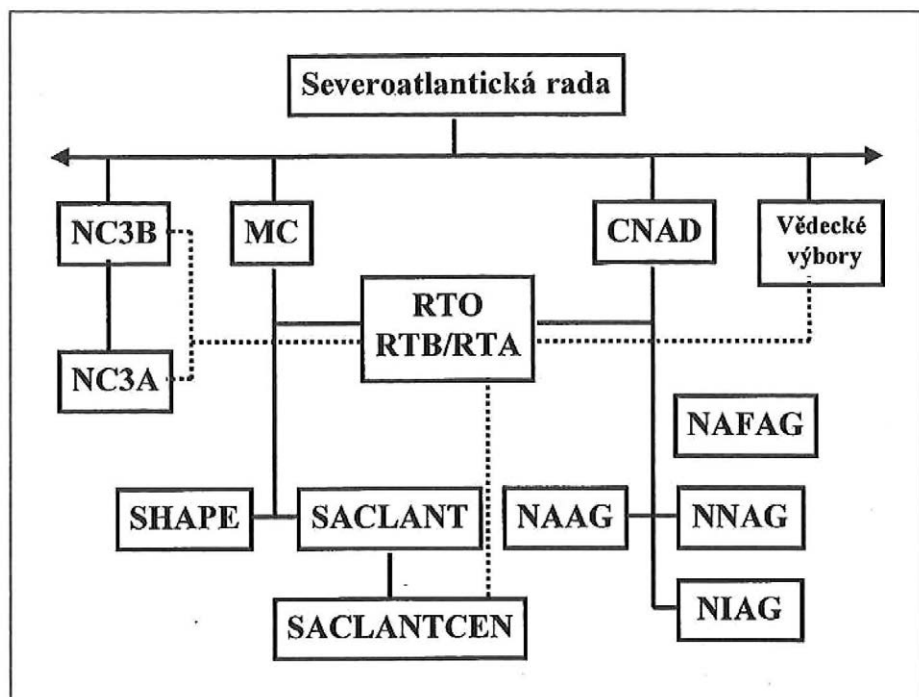

Schéma 1

Dosažení a udržování nejvyšší úrovně strategie a operační taktiky Aliance je podmíněno trvalým využíváním nejnovějších poznatků vojenské vědy, obranného výzkumu a technologií.

Řešení úkolů s tím spojených je v NATO svěřeno Organizaci pro obranný výzkum a technologie **RTO**, která je řízena Severoatlantickou radou (NAC) prostřednictvím Vojenského výboru (MC) a Konferencí národních ředitelů pro vyzbrojování (CNAD).

RTO provádí a podporuje kooperativní výzkum a informační výměnu zaměřenou na rozvoj a efektivní využití národních kapacit obranných výzkumů a technologií členských zemí Aliance s cílem trvale zajistit její obranyschopnost.

RTO	Organizace pro obranný výzkum a technologie
NC3B	Komise NATO pro C3
NC3A	Agentura NATO pro C3
MC	Vojenský výbor
CNAD	Konference národních ředitelů pro vyzbrojování
SHAPE	Vrchní velitelství spojeneckých sil v Evropě
SACLANT	Vrchní velitel spojeneckých sil v Atlantiku
SACLANTCEN	Výzkumné středisko SACLANT pro protiponorkové zbraně
NAAG	Skupina pro vyzbrojování pozemního vojska
NAFAG	Skupina pro vyzbrojování letectva
NNAG	Skupina pro vyzbrojování námořnictva
NIAG	Poradní skupina NATO pro průmysl

Jaká je organizační struktura RTO?

Organizační strukturu RTO tvoří:

▲ **Řídící úroveň 1** tvoří Komise pro obranný výzkum a technologie (*RTB - Research and Technology Board*), jako řídicí orgán, a Agentura pro obranný výzkum a technologie (*RTA - Research and Technology Agency*), jako orgán exekutivní, který realizuje činnosti zadané RTB.

▲ **Řídící úroveň 2** tvoří odborné skupiny RTA (označované jako panely), jejichž prostřednictvím se vykonávají a realizují odborně a technicky zaměřené programy zadané RTB.

Panelů je šest a jsou zaměřeny na následující oblasti:

- **Panel SAS - studie, analýzy a simulace.** Zaměřuje se na vazby, respektive propojení mezi provozními činnostmi a jejich technologiemi, analyzuje provozní efektivitu vojsk a systémů a zabývá se simulacemi bojových činností.
- **Panel SCI - koncepce systémů a jejich integrace.** Zaměřuje se na multioborový okruh teoretických koncepcí, vývojových a rozvojových metod aplikovaných na integrované obranné systémy.
- **Panel SET - technologie čidel/senzorů a elektroniky.** Zaměřuje se na zdokonalování technologií v oblasti elektroniky a čidel pro použití v průzkumných a sledovacích činnostech, pro zachycení cílů, vedení elektronického boje, pro podporu komunikace a pro navigaci.
- **Panel IST - technologie informačních systémů.** Zaměřuje se na zdokonalování a výměnu technik a technologií pro poskytnutí časově a cenově dostupných, nezávislých, spolehlivých a platných informací bojovým jednotkám, plánovačům a strategům.
- **Panel AVT - technologie dopravních prostředků.** Zaměřuje se na rozvoj technologií vztahujících se ke všem druhům dopravních prostředků používaných v pozemních, vzdušných a námořních operacích, zejména v oblasti nových a postupně zastarávajících pohonných systémů.
- **Panel HFM - lidské faktory a zdravotnictví.** Zaměřuje se v oblasti působení lidských faktorů na integrační efektivitu systému člověk-stroj a technologie s tím spojené, a v oblasti praktického vojenského lékařství na rozvoj technologií zdravotnického zabezpečení, bezpečnosti a přežití vojenského personálu.
- V současné době se ve schématu a agendě RTO objevuje další odborná skupina - **panel označovaný NMSG (*NATO Modelling and Simulation Group*)**, Skupina NATO pro modelování a simulace.

▲ **Řídící úroveň 3** tvoří technické týmy, které řeší vlastní technická zadání příslušných programů a projektů. Personální obsazení zajišťují mezinárodní řešitelské týmy.

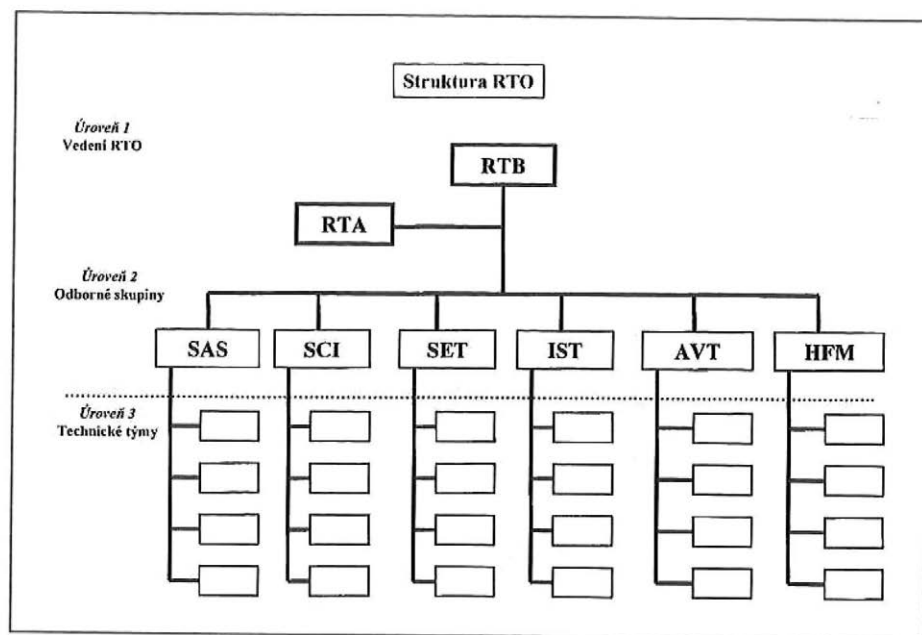

Schéma 2

Pro všeobecnou představu, v nastávajícím roce 2000 jde o rozpracování dalších cca 107 odborně zaměřených témat, obsahujících již i oblasti zájmů ČR, např. ve věci postupného stárnutí a čerpání životnosti letadlové techniky VzS nových členských zemí, další stupeň integrace řízení vojenského a civilního letového provozu, apod.

Vlastní řešení programů a projektů se v prostředí RTO provádí cestou plánovaných seminářů a sympozií, pracovními skupinami, experimentální činností, konáním přednášek, konzultačními misemi a rozsáhlou publikační činností, při níž jsou distribuovány jednotlivé druhy publikací (viz schéma 3).

Publikace RTO

AG - AGARDographs - směrnice pro výzkum a vývoj prováděný v Alianci, které představují pokračování ve vydávání materiálů dříve označovaných jako *AGARD monographs* a obsahují informace dlouhodobé hodnoty a trvání.

MP - Meeting Proceedings - tisková dokumentace přednášená na nevýukových shromážděních a poradách jako jsou sympozia a pracovní skupiny, kde není účast omezena jen na členy orgánů RTO.

EN - Educational Notes - vzdělávací, výukové přednášky. Jde o materiály určené pro vzdělávací kurzy.

TR - Technical Reports - technické zprávy a publikace určené pro rozšiřování uvnitř Aliance podle stupně jejich utajení.

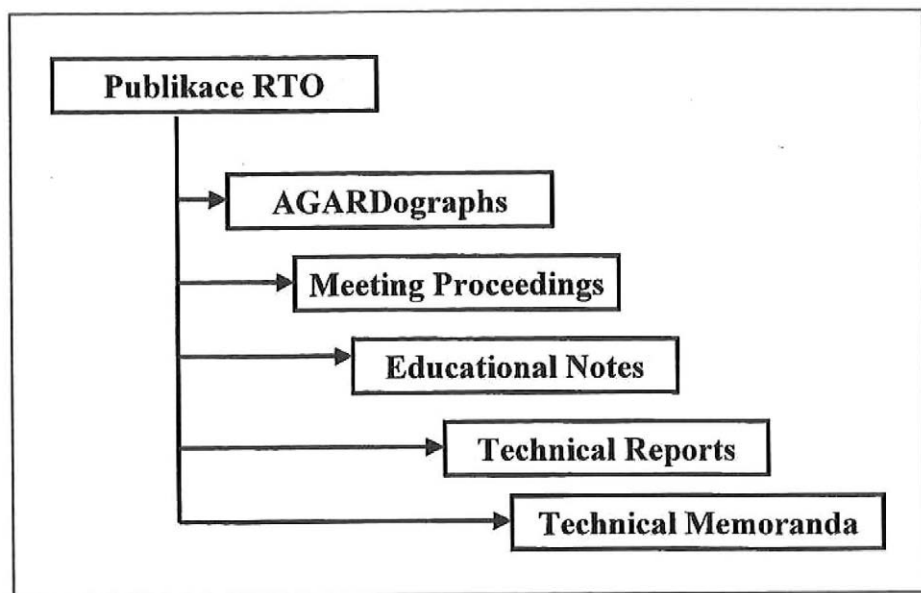

Schéma 3

(tm) - Technical Memoranda - různé druhy technických publikací, zejména v podobě pokynů, postupů apod. určených pro omezenou distribuci, např. proto, že jde o materiály krátkodobé platnosti, nebo vydávané jen pro státy, které se účastní daného projektu nebo činnosti.

Publikace RTO jsou distribuovány do všech členských zemí Aliance národním distribučně-informačním střediskům, která, na základě metodického vedení národních orgánů řízení obranného výzkumu a vývoje, usměrňují a zajišťují jejich další transfer přímo zájmovým organizacím a institucím působícím ve sférách národních obranných výzkumů, školství, průmyslových uskupení apod. (viz schéma 4).

V České republice jsou v současné době dopracovávány závěrečné předpoklady dobrého fungování jednak distribučního toku publikací RTO, a jednak samotného zapojení českých odborníků do práce odborných výborů - panelů RTA.

Celá tato činnost je úzce vázána na vznik a konstituování **Národního úřadu pro vyzbrojování MO ČR (NÚV MO ČR)**, jako jednoho z nejdůležitějších organizačních prvků struktury NATO a **Vojenského úřadu pro vědu, obranný výzkum a technologie (VÚVOVT)**, do jehož sféry odpovědnosti spadá tvorba struktury a řízení obranného výzkumu a vývoje v České republice.

Dosud jsou publikace NATO RTO poskytovány ve formě tiskových svazků, ale ve stadiu ověřování je již distribuce záznamových médií v podobě CD-ROMů nebo přímé získávání příslušných souborů z informačních serverů RTA.

A obdobným způsobem, tj. na bázi elektronických médií, je připravována distribuce v rámci České republiky.

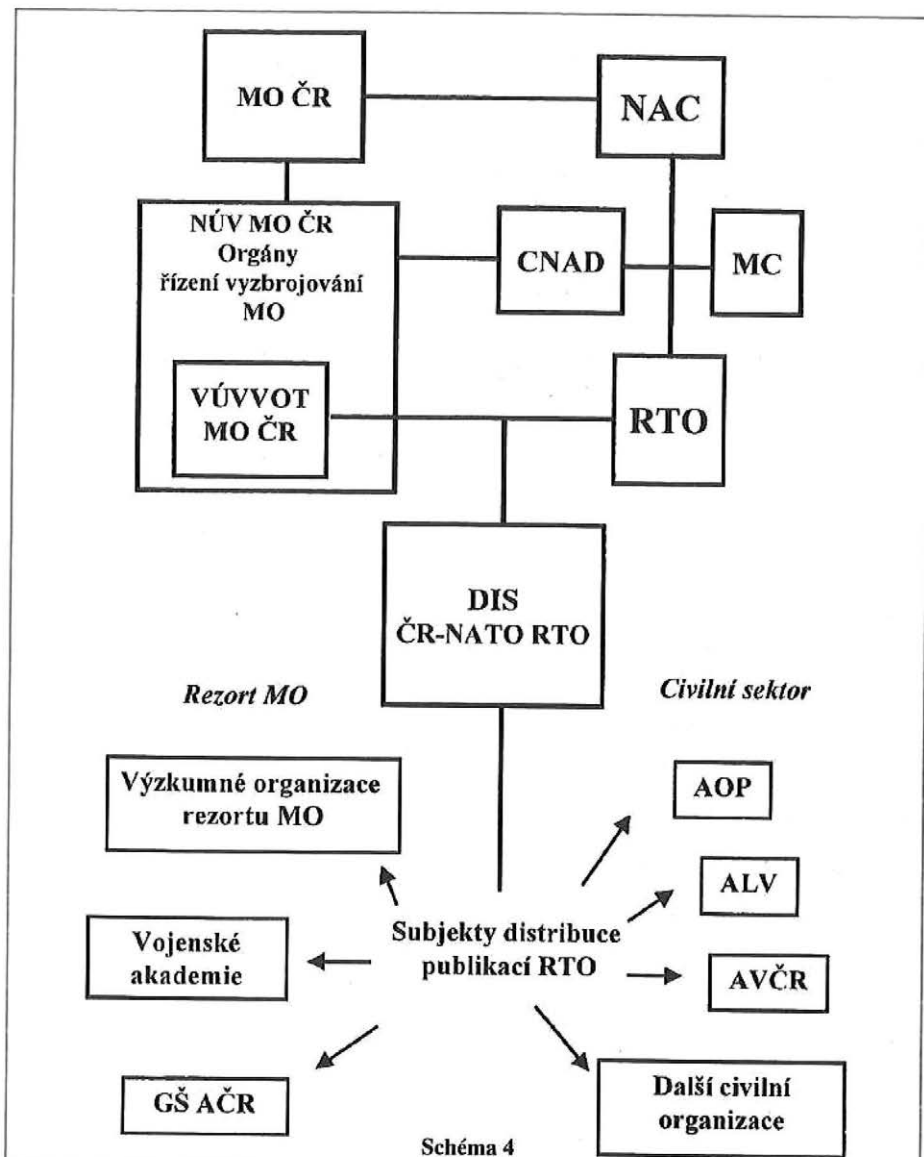

Schéma 4

Legenda:

DIS ČR-NATO RTO je výkonným informačním orgánem struktury řízení vědy, obranného výzkumu a technologií MO ČR

Jeho posláním je zajišťovat a provádět

- Informační výměnu mezi orgány NATO RTO a orgány řízení vyzbrojování MO, odpovědnými za řízení vědy a obranného výzkumu.
- Anotační a distribuční činnosti spojené s poskytováním publikací NATO RTO subjektům obranného výzkumu v České republice.
- Asistenční činnost národnímu koordinátorovi ČR v RTO.

Informační koridor mezi NATO RTO a českým prostředím je tedy budován ve spolupráci ÚNV a VÚVOVT MO ČR jako nositeli tohoto kontaktu, dále Radou rezortu MO pro obranný výzkum jako orgánem řídícím odborné sekce Rady, které tvoří protějšek panelů-výborů RTA v ČR, a VTÚL a PVO Praha, jenž v současnosti vykonává funkci modelového pracoviště – střediska distribučně-informačního toku (DIS ČR-NATO RTO) zajišťujícího transfer publikací v České republice.

Je také potřebné uvést, že publikace RTO jsou klasifikovány stejnými stupni utajení jako jiné materiály NATO. I zde platí, že publikaci označenou jako „*unclassified*“ je možno distribuovat zcela volně a veřejně, avšak pouze v zemích, které jsou členy Severoatlantické aliance. Pro práci s publikacemi utajovaného charakteru budou v rámci činností DIS respektovány požadavky a ustanovení zákona o ochraně utajovaných skutečností č. 148/1998 Sb. Středisko zahájilo distribuční činnost začátkem druhého čtvrtletí 2000.

* * *

Sféře českého obranného výzkumu a vývoje a na ně navazující průmyslové základně se tak dostává významného nástroje pro přístup k strategickým technologiím a k účasti na jejich technologických a technických aplikacích. Pro rozvoj obranného průmyslu ČR má tato skutečnost zásadní význam.

K jaké podobě tyhle představy a válečné zkušenosti českou armádu postrkují?

Na úkor klasických sil, které bychom v případě ohrožení země mobilizovali z vojáků v záloze, budeme posilovat síly vysoké a nižší pohotovosti. Tyto diskuze zašly už tak daleko, že začínají překonávat naše dosavadní představy o silách okamžité a rychlé reakce. Půjde totiž o podstatně vycvičenější, kompletnější a velmi mobilní jednotky schopné rychle reagovat na různá nebezpečí. S tím například souvisejí i pro laika zdánlivě odtažitě plány na budování přepravních vrtulníkových formací či vzniku nových technologií výroby kolových a pásových podvozků bojových a terénních vozidel.

*Genpor. Ing. Jiří Šedivý, NGŠ AČR,
Při redukci armády nás čeká boj (rozhovor),
Mladá fronta Dnes 12. 6. 2000*